Rapport

2010:32

Marknadskontroll av säkerhetsvästar, ridning

Konsumentverket • KO

Marknadskontroll av säkerhetsvästar, ridning

Konsumentverket 2010

Innehållsförteckning

Sammanfattning 4

Resultat 4

Bakgrund 5

Gällande regler 5

Metod 6

Genomförande 6

Resultat 7

Uppföljning 8

Bilaga: Sammanställning av marknadskontroll 2010 9

Sammanfattning

Ridning är en stor sport och ett fritidsintresse för många. Konsumentverket fick 2006 i uppdrag av regeringen att särskilt arbeta med säkerhetsfrämjande åtgärder för att minska antalet olyckor inom sporten. Som ett komplement till projektet beslutade Konsumentverket att genomföra en marknadskontroll av säkerhetsvästar för ridning 2009. Resultatet av den kontrollen visade på flera brister varför beslut togs om en uppföljning under 2010.

Konsumentverket har bl.a. till uppgift att se till att föreskrifterna i lagen om personlig skyddsutrustning för privat bruk, nedan kallad PSUL, jämte tillhörande förordning följs. Arbetsmiljöverket har, i samråd med Konsumentverket, meddelat närmare föreskrifter i ”Utförande av personlig skyddsutrustning”.

Marknadskontrollen har genomförts genom att anmoda 12 importörer att skicka in fullständig dokumentation för utvalda västar. Importörerna valdes utifrån resultatet av 2009 års marknadskontroll, från deltagarlista vid ”Hästsportmässan 2009” samt från inventering av importörer via internet.

En importör hade slutat att sälja säkerhetsvästar. Totalt granskades dokumentationen för 11 västar från 11 olika importörer.

Resultat

Efter anmodan var det bara 6 importörer som kunde visa upp svensk bruksanvisning. Två äldre västar hade utgått ur respektive importörs sortiment. I samband med ärendehantering har resterande västar kompletterats med svensk bruksanvisning.

En importör har inte inkommit med teknisk dokumentation. Ärendehantering pågår.

Marknadskontrollen visar på två typer av brister i dokumentationen:

- Bristfälliga bruksanvisningar.
- Dålig spårbarhet mellan dokumentation och väst samt mellan dokumenten.

Bakgrund

Ridning är en stor sport och ett fritidsintresse för många. Konsumentverket fick 2006 i uppdrag av regeringen att särskilt arbeta med säkerhetsfrämjande åtgärder för att minska antalet olyckor inom sporten. Som ett komplement till det projektet beslutade Konsumentverket att genomföra marknadskontroll av säkerhetsvästar för ridning, 2009[1] [2].
Resultatet från denna marknadskontroll visade på flera brister och även okunskap hos importörerna om vilka krav som gäller för personlig skyddsutrustning. Verket beslutade därför att göra en uppföljande marknadskontroll 2010. Syftet med denna marknadskontroll var att kontrollera att dessa brister har rättats till.

Gällande regler

Konsumentverket har bl.a. till uppgift att se till att föreskrifterna i lagen om personlig skyddsutrustning för privat bruk[3], nedan kallad PSUL, jämte tillhörande förordning[4], följs.

Arbetsmiljöverket har, i samråd med Konsumentverket, meddelat närmare föreskrifter i ”Utförande av personlig skyddsutrustning” [5]. Där regleras krav på utförande av personlig skyddsutrustning och teknisk dokumentation, typkontrollintyg, bruksanvisning på svenska samt försäkran om att den beskrivna personliga skyddsutrustningen är identisk med den personliga skyddsutrustning som avses i typkontrollintyget.

Säkerhetsvästar är personlig skyddsutrustning kategori II, vilket innebär att tillverkaren ska lämna utrustningen till ett laboratorium för provning för att få ett typkontrollintyg. Laboratoriet ska vara godkänt som ett så kallat anmält organ (eng. Notified Body) för att få utfärda ett typ-kontrollintyg. Provning av utrustningen sker mot standarder som är gemensamma för EES och mot de grundläggande kraven i lagstiftningen. När tillverkaren eller importör har de dokument som beskrivs ovan i Arbetsmiljöverkets föreskrift, ska ett CE-märke sättas på varje produkt. Detta ska göras innan produkten får marknadsföras och säljas. All information på skydds-utrustning som säljs i Sverige ska finnas på svenska.

Näringsidkarna har ansvaret för att deras produkter överensstämmer med de krav som ställs på säkerhet, information och dokumentation. För säkerhetsvästar finns en standard

[1] Konsumentverket, Rapport 2009:18
[2] En tidigare marknadskontroll av säkerhetsvästar ridning genomfördes 2001, Konsumentverket, PM 2003:18
[3] SFS 1992:1326
[4] SFS 1993:972
[5] AFS 1996:7

SS-EN 13158, Skyddsutrustning – Skyddsjacka, kropps- och axelskydd för ryttare – Krav och provningsmetoder.

Marknadskontroll är EU:s beteckning på den kontroll i säkerhetsavseende som medlemsstaterna skall utföra på produkter som finns på marknaden. Den ska utföras av myndigheter och ska säkerställa att den skyddsnivå som lagstiftningen föreskriver uppfylls av näringsidkarna. Marknadskontrollen skall också bidra till att EU:s inre marknad fungerar effektivt. Den innehåller två delar, dels aktiv övervakning av produkterna på marknaden, bland annat genom stickprovskontroller, dels ingripanden när produkterna inte uppfyller gällande regler.

Metod

Arbetet genomfördes i tre steg:

- Svenska importörer valdes från deltagare vid ”Hästsportmässan 2009”, marknadskontrollen 2009 samt inventering på internet.
- En väst valdes från varje importör, förutom en importör där det valdes två västar.
- Anmodan skickades till tillverkare/importör om att inkomma med dokumentation för de utvalda västarna, enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Några västar har inte köpts in utan importörerna har ombetts att fotografera sina västar för att kunna visa spårbarhet mellan väst och dokumentation.

Genomförande

Anmodan skickades till tillverkare/importörer om att skicka in följande dokument:

- Typkontrollintyg och testprotokoll för varje produkt. Typkontrollintyg ska vara utfärdade av ett anmält organ, s.k. Notified Body.
- Intyg om att aktuell väst är identisk med den väst som avses i typkontrollintyg och testprotokoll. En vara kan tillverkas i flera serier efter samma prototyp. Det finns inte några krav på att det ska utfärdas ett nytt typkontrollintyg och testprotokoll så länge som västen inte ändras. I stället finns krav på ovan nämnda intyg.
- Bruksanvisning på svenska som medföljer varje säkerhetsväst.

Det ska vara tydlig spårbarhet mellan typkontrollintyg, testprotokoll och den väst protokollet avser.

Resultat

Sammanställning, se bilaga.

Ett företag uppgav att de inte längre sålde säkerhetsvästar varför det återstod 11 företag och 11 västar i marknadskontrollen. Efter anmodan vad det 6 importörer som kunde visa upp svensk bruksanvisning, varav 3 inte uppfyllde kraven på innehåll. Två äldre västar hade utgått ur sortimentet. I samband med ärendehantering har västarna kompletterats med svensk bruksanvisning, flera av dem dock bristfälliga. Påpekande har skickats till importörer för att rätta till dess brister.

En av importörerna har inte kunnat uppvisa typkontrollintyg och testprotokoll. Ärendehantering pågår.

Hos ett företag hittades en egen konstruktion av skyddsjacka där jackan har försetts med sydda fickor där ryttaren själv ska sätta i skydd som är avsedda att användas vid motorcykelåkning. Ärendehantering pågår.

För flera säkerhetsvästar råder fortfarande dålig spårbarhet mellan väst och dokument, samt mellan de olika dokumenten. Några importörer sätter på ett eget varumärke på västen vilket innebär att de då övertar ansvaret som tillverkare, något som inte alltid finns omnämnt i dokumenten. Påpekande har skickats till importörer för att rätta till dess brister. För två västar har verket frågat testlaboratoriet för att säkerställa överensstämmelse mellan typkontrollintyg och testprotokoll.

Några företag hade inte samstämmiga uppgifter i väst och dokumentation. Bristerna har rättats till.

Under arbetets gång fick Konsumentverket kännedom om helt nya typer av säkerhetsvästar för ridning där nuvarande testmetoder inte är helt tillämpliga. En består av en s.k. airbag som blåses upp vid fall från häst. Den andra västen består av uppblåsbara kuddar i front och rygg i stället för de traditionella stötdämpande materialen. Arbete pågår med att finna ut vilka krav som ska gälla.

Uppföljning

Eftersom dokumentationen innehöll brister finns det all anledning att följa upp marknads-kontrollen med en ny kontroll om några år.

Typkontrollintyg från det ackrediterade testlaboratoriet SGS har egna referensnummer till testprotokoll. SGS utfärdar typkontrollintyg med testprotokoll från annat laboratorium. Det skulle bli tydligare spårbarhet om SGS dessutom hade angett testprotokollets identifikationsnummer.

Testlaboratoriet C.R.I.T.T utfärdar inte separata typkontrollintyg utan det utgör förstasidan i hela testdokumentet.

Testlaboratoriet SATRA både testar västar och utfärdar typkontrollintyg. Det är separata dokument med tydlig spårbarhet dem emellan.

Dessa förhållanden ska diskuteras tillsammans med SWEDAC som är den svenska myndigheten som ackrediterar och har tillsyn över testlaboratorier.

Bilaga

Sammanställning av marknadskontroll 2010

Företag	Försäkran om överens-stämmelse	Tillverkare	Sv. bruks-anvisning	Foto	Testprotokoll	Typkontrollintyg		Kommentarer
Kefly Enterprise AB Östra Tollstad Jonstorp 590 17 Mantorp	Ja	Airowear Ltd, U.K.	Ja	Ja	Ja, fullständigt	Ja 2009, namnet på västen stämmer med namnet i typ-kontrollintyget		
AB Börjes Tingsryd 362 92 Tingsryd	Ja	Worldlink Equestrian Products, Ltd, Hong Kong	Ja	Väst inskickad	En förkortad variant. Bekräf-telse via e-post från SGS att testprotokoll ligger till grund för typkontroll-intyget	Ja, bra spårbarhet		
Hansbo Sport Sverige AB 269 25 Båstad	Ja	Smart Rider, Mishmar, 85315 Hangegev1, Israel	Ja, men är bristfällig	Ja	Ja	C.R.I.T.T har typkontrollintyg och testprotokoll i samma dokument		Samma väst säljs under två namn, svårt med spårbarheten i dokumentationen

Företag	Försäkran om överens-stämmelse	Tillverkare	Sv. bruks-anvisning	Foto	Testprotokoll	Typkontrollintyg		Kommentarer
Top Equestrian Wear AB 275 93 Sjöbo								Företaget har uppgett att de inte säljer västarna längre
Jacson of Scandinavia AB 275 66 Vollsjö	Ja	LEKI Harness CO, Pakistan	Ja, men bristfällig	Ja, dock syns inte produkt-identi-fiering	Ja från MK 2008, SATRA intygar att det är samma väst i alla tre test-protokollen	Ja 2008, västen heter LEKI 2000		Dålig spårbarhet mellan dokument och väst
Three Horses Riding Equipment AB, ScanHorse, Danmark 269 25 Båstad 0431-445 900	Ja	Smart Rider, Mishmar, 85315 Hangegev1, Israel	Ja, men bristfällig	Bra, produkt-nummer tydligt	Ofullständigt, inga detalj-erade resultat av test, 2008. Bilden på västen stämmer inte överens med bilden på testprotokoll. Testprotokoll, se Hansbo	C.R.I.T.T har typ-kontrollintyg och testprotokoll i samma dokument		Bilden på västen stämmer inte överens med bilden på test-protokoll. Samma väst som Hansbos väst se deras test-protokoll. För mer information se tjänste-anteckning

Företag	Försäkran om överens-stämmelse	Tillverkare	Sv. bruks-anvisning	Foto	Testprotokoll	Typkontrollintyg		Kommentarer
Horze International Sverige AB Kanalgatan 7 194 61 Upplands Väsby 08-590 70 750			Ja, men bristfällig			Huvudkontor i Finland		Typkontrollintyg och testprotokoll saknas. Ärende-hantering pågår.
HÖÖKS Häst-transport AB 501 77 Borås	Ja	K C Sports Ltd, Wellington, Somerset UK, XIAMEN King Young Saddlery CO Ltd, Xiamen China	Ja	Ja, dock syns inte produkt-identifi-ering	Ja 2007, västen har namnet RC259	Ja 2008		
Mountain Horse Intl. AB Paradisets v. 21, 434 93 Uddevalla	Ja	Worldlink Equestrian Products Co., LTD. Hong Kong	Nej	Nej	Nej	Ja, 2006, väst President	Finns inte längre på webbsidan	Västen säljs inte längre. Protokoll finns från MK 2009, se tjänste-anteckning

Företag	Försäkran om överens-stämmelse	Tillverkare	Sv. bruks-anvisning	Foto	Testprotokoll	Typkontrollintyg		Kommentarer
Equality Line AB Sadelvägen 9 663 42 Hammarö	Ja	Charles Owen & Co, England	Ja, men bristfällig	Bra, produkt-nummer tydligt, bra transpa-rens	Ofullständigt, inga detalj-erade resultat av test	Ja		Kompletterande uppgifter har inhämtats via telefon, se tjänsteanteck-ning
Globus Sport AB Lyckebyvägen 5 371 45 Karlskrona	Ja	Soyo International Corp, Japan	Ja, se tjänste-anteckning	Ja	Nej	Nej, importerad 2006		Västen har utgått ur sorti-mentet, se tjänsteanteck-ning
Garnowa Kronhjortsg. 8 412 68 Göteborg	Ja	Cagent Sports and Goods, Shanghai	Ja, men något bristfällig	Ja, tydlig produkt-identifi-ering,men västen har fått ett eget namn	Ja, hela	2009, RC295, i västen står det 2951		

Konsumentverket
Box 48
651 02 Karlstad

Telefon: 0771-42 33 00
Webbplats: www.konsumentverket.se
E-post: konsumentverket@konsumentverket.se